

Ovrei Aveira

Shiur# 419 | May 11th 2023

רש"י פרשת בהר פרק כה פסוק א

בהר סיני - מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני וכו'.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לה עמוד ב

רבי חנינא בר פפא רמי: כתיב ולקחתי דגני בעתו וגו', וכתוב: ואספת דגנך וגו'! - לא קשיא: כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום. תנו רבנן: ואספת דגנך, - מה תלמוד לומר - לפי שנאמר: לא ימוש ספר התורה הזה מפריך, יכול דברים ככתבן? תלמוד לומר: ואספת דגנך - הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל; רבי שמעון בן יוחי אומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה? אלא: בזמן שישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר: ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו'. ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על ידי עצמן, שנאמר: ואספת דגנך; ולא עוד, אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידן, שנאמר: ועבדת את אויבך וגו'. אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל - ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי - ולא עלתה בידן.

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף צט עמוד ב

תניא, רבי יוסי אומר: אפי' סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית - אין בכך כלום, אלא מה אני מקיים לפני תמיד שלא ילין שלחן בלא לחם. א"ר אמי: מדבריו של ר' יוסי נלמוד, אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית, קיים מצות לא ימוש ספר התורה הזה מפריך. אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי: אפי' לא קרא אדם אלא קרית שמע שחרית וערבית - קיים לא ימוש, ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ. ורבי אומר: מצוה לאומרו בפני עמי הארץ. שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל: כגון אני שלמדתי כל התורה כולה, מהו ללמוד חכמת יונית? קרא עליו המקרא הזה: לא ימוש ספר התורה הזה מפריך והגית בו יומם ולילה, צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונית. ופליגא דר' שמואל בר נחמני, דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן: פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה, ראה הקדוש ברוך הוא את יהושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר, שנאמר: ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל, אמר לו הקב"ה יהושע, כל כך חביבין עליך דברי תורה? לא ימוש ספר התורה הזה מפריך.

ספורנו פרשת בהר פרק כה פסוק ב

שבת לה'. שתהיה כל השנה הבטלה מעבודת האדמה מוכנת לעבודתו כמו שכיון בשבת בראשית באמרו שבת לה' אלהיך (שמות כ, י):

Riddles of the week

רש"י פרשת בחקותי פרק כו פסוק לז

וכשלו איש באחיו - כשירוצו לנוס, יכשלו זה בזה, כי יבהלו לרוץ כמפני חרב - כאילו בורחים מלפני הורגים, שיהא בלבבם פחד וכל שעה סבורים שאדם רודפם. ומדרשו וכשלו איש באחיו, זה נכשל בעונו של זה שכל ישראל ערבין זה לזה:

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף סט עמוד א

תנן: כרם רבעי היו מציינין אותו בקזוזות אדמה, סימנא כי אדמה, מה אדמה איכא הנאה מינה, אף האי נמי כי מפרקא שרי לאיתהנויי מינה; ושל ערלה - בחרסית, סימנא כחרסית, מה חרסית שאין הנאה מינה, אף האי דלית ביה הנאה מיניה; ושל קברות - בסיד, סימנא דחיוור כעצמות, וממחה ושופך כי היכי דניחוור טפי; אמר רבן שמעון בן גמליאל: בד"א - בשביעית, דהפקר ניהו, אבל בשאר שני שבוע - הלעיטהו לרשע וימות

Rabbi Aharon Sorscher

חזון איש יורה דעה סימן ב

ונראה דאין דין מורידין אלא בזמן שהשגחתו יתי גלוי כמו בזמן שהיו נסים מלויין ומשמש צח קול, ולדיקי הדור תחת השגחה פרעית הנראית לעין כל, והכופרין אז הוא זנלחות מיוחדות בהעייית היצר לתאוות והפקרות, ואז היה ציעור רשעים גדרו של עולם שהכל ידעו כי הדחת הדור מביא פורעניות לעולם ומביא דבר וחרצ ורעצ בעולם, אבל בזמן ההעלם שנכרתה האמונה מן דלת העם אין צמעשה הורדה גדר הפרצה אלא הוספת הפרצה שיהי צעוניהם צמעשה השחטה ואלמות ח"ו וכיון שכל ענמנו לתקן אין הדין נוהג צעשה שאין צו תיקון ועליו להחזירם בעצמותם אהבה ולהעמידם צקן אורה צמה שדינו מגעת.

חפץ חיים - אהבת חסד מרגניתא טבא

יז. להשתדל בטובת חבירו ולרדוף אחר השלום ולהזהר מלאו דלא תשנא ואף ברשע גמור יש איסור לדעת מהר"מ מלובלין לשנאותו כ"ז שלא הוכיחו ואין בדור הזה מי שיודע להוכיח שמא אם היה לו מוכיח היה מקבל וטבעו הרע גרם לו כמ"ש ואל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו וכמ"ש שאסור לקלקלו [נ"ל שצ"ל וכ"ש שאסור לקלל] רק יבקש רחמים עליו שיעזרהו ה' על תשובה שלמה ולא יכנה שם לחבירו ולא יקראהו בכינוי שכינהו אחרים:

חזון איש יורה דעה סימן ב

כה) **בח"א** אה"ט נשים סינון קי"ח כהצנו לדעת הגאונים דאין מומר זוקק ליצום כל אותו שדינו כמין לענין שחיטה חינו זוקק ליצום, וכחצנו שט דמוקר נד"א להכעיס או כופר בתורה שצט"פ בכלל זה, אבל למה שנחצאר לפיל אין מומר להכעיס נד"א בכלל זה רק צרדוף אחר האיסור נדעת הר"א, וכן כופר בתורה שצט"פ דוקא צכופר גם צעיקר עול המלכות, ועוד יש צזה תנאי שלא יהי חנוס וכמ"ש הר"מ פ"ג מהלכות ממרים ה"ג דצנויהם ותלמידיהם חשיבי כאנוסים וצתינוק שנצצה, ותינוק שנצצה מציא קרבן כדאמר ר"פ כנל גדול, ומלויין חנו להחיותו ואף להלל עליו השבת צשציל הנחתו, וצבהר"מ פ"ו מהלכות דעות כתב דאין רשאין לשנאתו אלא אחר שאינו מקבל תוכחה וצסוף ספר אהבת חסד כתב צשס הגר"י מולין דמלצה להכוב את הרשעים מה"ט והציא כן מחשוצת מהר"מ לוצלין כי אללנו הוא קדם תוכחה שאין חנו יודעין להוכיח, ודיינין להו כאנוסין ולכן אי אפשר לנו לדון צזה לפעור מן היצום, וכן לענין שאר הלכות.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ה סימן ג

עכ"פ למעשה נוהגין בקהילות שאצלינו, שהאבלים מתפללין לפני התיבה והן מדחין כל מי שרוצה להתפלל בשביל קרובים וחברים. אבל וודאי מי ששמועתו רעה באיזה דבר עבירה, בין בדברים שבין אדם לחבירו בין בדברים שבין אדם למקום, אין מניחין אותו להתפלל לפני התיבה אפילו הוא אבל. אבל ברור ופשוט שאין לעשות מחלוקת בזה. דאם הקהל דביהכ"נ יודעין במעשיו ומ"מ רוצים כולם שיתפלל לפני התיבה,

בין משום שמחזיקין אותו לבעל תשובה בין משום שרוצים לקרבו מאיזה טעם, אין למחות בזה. ואם יש כח ביד הרב להשפיע על אנשי קהילתו שיסדרו שלא כל מי שרוצה יוכל להתפלל לפני העמוד אלא אינשי שמוחזקין שהם שומרי תורה, אף בתפילות דכל יום ויום, היה זה דבר גדול. אבל אם א"א לתקן זה באופן טוב ושלום אין למחות.

והנה לא ידע נכדי מהר"ר מרדכי שליט"א שיושב בביתי, שהשואל הוא מביהכ"נ שיש שם רב, וחשב שאין שם רב, ומחמת שהוא הגבאי, שואל. דלכן אמר לי שאחד, שכנראה הוא גבאי, שואל בכהן שנשא גיורת, שחזר בתשובה לענין כל התורה ומקפיד על מצווה קלה כבחמורה, אלא חי עם האשה הגיורת וילדיו, וכמובן שהוא משום שהוא דבר היותר קשה לו לפרוש. ולכן אמרתי שאף שהיה לנו להרחיקו כ"ז שאינו מגרשה לאשתו הגיורת שפסולה לכהונה, ולא להניחו להתפלל לפני העמוד, מ"מ מאחר שעכ"פ שב בתשובה לענין כל התורה, אין לדחותו לגמרי ויש ליתן לו איזה זכות אך לא כראשון. והטעם דכיוון דבכהן שנשא גרושה, וכן שאר פסולי כהונה, הקנס מדינא איתא בסימן קכ"ח סעיף מ' רק שלא ישא את כפיו ולא יקרא ראשון בתורה, ולא שיקנסו גם יותר שלא יהיה לו גם זכות סתם אינשי שאף למפטיר לא יקראוהו. לכן אף שמ"מ כיוון שאין בידינו לענוש לעוברי עבירה אלא בעניינים אלו שלא יכבדוהו בעניני ביהכ"נ, אנו קונסין אותו הרבה, יש בידינו גם להקל כשרואים שחזר בתשובה מכמה דברים, שלא לקנסו ביותר ממה שחייבו לנו משום דאולי ראוי יותר לקרבו. ולכן אמרתי דאין לדחותו לגמרי אלא ליתן לו זכות קטן מאבל השני.

ועתה שנודע שהשואל הוא מביהכ"נ אשר כתר"ה הוא הרב שם ולא שייך לו לשאול שאלה זו, דהרי על כתר"ה מוטל לדרוש ולחקור אחר כל פרטי העניין. ולכן יש לכתר"ה לדון כפי שנראה בזה העניין. אבל בשביל זה טוב שכתר"ה בעצמו לא יתפלל לפני העמוד, להתרחק מן החשד, ואז ידון כפי שדן, מאחר שאיכא מערער. וגם אף כשליכא מערער מצינו שהקפידו חז"ל הרבה על עניין חשד אף בדרך רחוק.

משנה ברורה סימן שפה ס"ק ג - ו

(ג) מומר לע"ג - אפילו בצינעה:

(ד) או לחלל שבתות בפרהסיא - דעון זה חמור כמו עובד עכו"ם שנעשה בזה מומר לכל התורה ודוקא בשרגיל בעון זה אבל אם חילל שבת בחד זימנא בפרהסיא לא מיקרי מומר וי"א דאפילו בחד זימנא מקרי מומר. ופרהסיא מקרי כשחילל בפני עשרה מישראל או שידע שיתפרסם ביניהם. ודע דכל זה כשהוא עובר לתיאבון אבל להכעיס אפילו בשאר עבירות ואפילו שלא בפרהסיא דינו כעכו"ם:

(ה) הרי הוא כעכו"ם - ר"ל לענין זה שאינו מועיל שוב ביטול רשות אלא דוקא שכירות. ולענין שארי דברים יש מן האחרונים שסוברין שאינו חשוב כמומר ע"י חילול שבת באיסור דרבנן ועיין ביו"ד סימן ב' בפ"ת ובבית מאיר בסימן זה ובספר גאון יעקב בסוגיין:

(ו) אלא בצנעה - ואם מתבייש לעשות זה בפני אדם גדול אף שעושה דבר זה בפני כמה אנשים גם זה לצנעה יחשב: